

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних економічних умовах, які характеризуються високим рівнем конкуренції та динамічністю зовнішнього середовища, ефективність роботи будь-якого промислового підприємства залежить від багатьох факторів. Одним з таких факторів для молокопереробних підприємств є ефективне управління необоротними активами. У цьому випадку значну увагу слід приділити саме політиці управління основними засобами суб'єкта господарювання, тому що вони є найвагомішою складовою потенціалу підприємства і забезпечують його виробничий процес. Окрім цього, ефективне управління основними засобами сприяє збільшенню обсягів виробництва та рівня прибутковості та рентабельності господарської діяльності.

В останній час продукція молокопереробної промисловості користується все більшим попитом, що вимагає від виробників нарощування потужностей та збільшення обсягів господарювання. В той же час, невелика підтримка підприємств з боку держави, скорочення власних ресурсів для обладнання виробництва, відсутність бажання інвестувати власні кошти у відтворення підприємств призвели до того, що у розпорядженні значної частини вітчизняних суб'єктів господарювання залишилися практично повністю фізично та морально зношені основні виробничі засоби. Так, за даними Державної служби статистики України, ступінь зносу основних засобів підприємств переробної промисловості у 2017 році становив 64,6 %, а в галузі виробництва харчових продуктів – 48,0 % [3]. За таких умов вагомого значення набувають питання, що стосуються пошуку напрямків підвищення ефективності використання та відтворення основних засобів молокопереробних підприємств.

Успішність управління основними засобами підприємства можна розглядати з позиції ефективності їхнього використання в господарському обороті. Через те, що основні засоби експлуатуються тривалий час, вони поступово втрачають свою вартість за рахунок фізичного зносу, а перенесення вартості основних засобів на продукцію, що виготовляється (виконувані роботи, надавані послуги) відбувається за рахунок нарахування амортизації.

Для оцінки стану основних засобів молокопереробних підприємств України розрахуємо показники рівня їх зносу та придатності за останні три роки (табл. 1).

Таблиця 1

Оцінка стану основних засобів молокопереробних підприємств [4]

Показники	Роки			Відхилення 2017 р. до 2015 р.	
	2015	2016	2017	+/-	%
1	2	3	4	5	6
ТОВ «Органік Мілк»					
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	7678	7923	9135	1457	18,98
Знос основних засобів, тис. грн.	4965	5508	6271	1306	26,30
Рівень зносу основних засобів, %	64,67	69,52	68,65	3,98	-
Рівень придатності основних засобів, %	35,33	30,48	31,35	-3,98	-

Продовження табл.1

1	2	3	4	5	6
ПрАТ «Каланчацький молокозавод»					
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	10096	10490	11126	1030	10,20
Знос основних засобів, тис. грн.	7144	7669	8137	993	13,90
Рівень зносу основних засобів, %	70,76	73,11	73,13	2,37	-
Рівень придатності основних засобів, %	29,24	26,89	26,87	-2,37	-
ПАТ «Житомирський маслозавод»*					
Первісна вартість основних засобів, тис. грн.	633794	746589	1076440	442646	69,84
Знос основних засобів, тис. грн.	262739	320272	404751	142012	54,05
Рівень зносу основних засобів, %	41,45	42,90	37,60	-3,85	-
Рівень придатності основних засобів, %	58,55	57,10	62,40	3,85	-

Отже, на основі розрахованих даних, можна зробити наступні висновки. Рівень зносу основних засобів на ТОВ «Органік Мілк» та ПрАТ «Каланчацький молокозавод» з кожним роком зростає, і в цілому має досить високе значення, що свідчить про погіршення стану та рівня придатності наявних основних засобів та необхідність їх оновлення. Щодо ПАТ «Житомирський маслозавод», то рівень зносу основних засобів у 2017 році в порівнянні з 2015 роком зменшився на 3,85 % і склав 37,6 %, що позитивно характеризує політику управління виробничими

фондами на даному підприємстві. Необхідно зазначити, що всі досліджувані суб'єкти господарювання за підсумками роботи у 2017 році є прибутковими.

Таким чином, на сьогоднішній день проблема поліпшення стану та підвищення ефективності використання основних засобів є достатньо актуальною та потребує реального вирішення.

Вивчення наукової літератури показало, що вчені пропонують різні шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів. Так, О. Дробишева та С. Вініченко вважають, що для підвищення ефективності використання основних фондів варто вживати таких заходів: 1) спрямовувати інвестиції переважно на фінансування активної частини основних фондів; 2) максимально використовувати наявні виробничі потужності; 3) максимально використовувати календарний фонд часу, відповідно до технічних характеристик обладнання; 4) дотримуватися умов експлуатації основних фондів; 5) своєчасно здійснювати ремонт та оновлення основних фондів; 6) застосовувати комбінований спосіб організації виробничих бізнес-процесів на підприємстві; 7) рівномірно розподіляти навантаження на основні фонди; 8) підвищувати професійно-кваліфікаційний рівень персоналу, який працює з обладнанням [1, с. 80].

А.В. Єлькін у дисертаційній роботі з метою підвищення ефективності використання основних виробничих фондів на підприємстві пропонує вживати таких заходів: стежити за технічним станом обладнання та залучати фахівців для проведення складних ремонтів; залучати спеціалістів маркетингового відділу для визначення справедливої ціни обладнання й оновлювати його раніше, ніж воно досягне повного фізичного зносу; підвищувати рівень спеціалізації виробництва; застосовувати передові технології; усувати простой; поліпшувати склад, структуру й стан основних засобів підприємства; підвищувати фондівдачу та продуктивність праці на підприємстві; підвищувати якість ремонтів основних засобів; постійно аналізувати кон'юнктуру ринку з метою забезпечення виробництва досконаліми технологіями для випуску необхідної споживачам продукції; у разі неможливості придбання застосовувати орендоване (лізинг) устаткування з метою підвищення ефективності виробництва [2, с. 49].

Підсумовуюче наведе вище, вважаємо, що пріоритетне значення серед заходів, спрямованих на поліпшення стану та ефективності використання основних виробничих засобів молокопереробних підприємств, повинно бути відведено своєчасній заміні та мобілізації морально застарілого устаткування, удосконаленню структури основних виробничих засобів; організації прискореного введення в експлуатацію придбаної нової техніки; удосконаленню організації матеріально-технічного забезпечення підприємств і технічного обслуговування сучасних систем машин; запровадження прогресивних форм організації виробництва і праці; застосування сучасних ефективних систем матеріального стимулювання робітників та інженерно-технічних працівників; залучення інвестиційних ресурсів вітчизняних і зарубіжних інвесторів для модернізації матеріально-технічної бази підприємств.

Поряд з тим, поліпшення інтенсивного використання основних виробничих засобів підприємства є важливою передумовою збільшення обсягів випуску продукції, яка користується попитом на ринку без додаткових капітальних вкладень, що особливо важливо в умовах обмеженості інвестиційних ресурсів.

Серед напрямів підвищення ефективності використання основних виробничих засобів на молокопереробних підприємствах чільне місце повинно бути відведено заходам, спрямованим на поліпшення їх екстенсивного використання. Зокрема, важливе значення повинно надаватися насамперед таким, які спрямовані на підвищення змінності роботи устаткування, що є важливим фактором зростання обсягів виробництва продукції і підвищення ефективності використання основних виробничих засобів.

Отже, впровадження в практичну діяльність молокопереробних підприємств окреслених заходів забезпечить вирішення проблеми підвищення ефективності управління основними засобами, що є однією з основних передумов зростання ефективності функціонування суб'єктів господарювання в цілому.

Список використаної літератури:

1. Дробишева О.О. Шляхи підвищення ефективності використання основних засобів на підприємстві / О.О. Дробишева, С.О. Вініченко // Економічний вісник ЗДІА. – 2014. Вип. 7. – С. 76–81.
2. Єлькін А.В. Ефективність використання основних виробничих фондів на підприємствах: Дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / А.В. Єлькін; Класичний приватний університет. – Запоріжжя, 2017. – 218 с.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
4. Офіційного сайту Державної установи “Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// smida.gov.ua](http://smida.gov.ua).
5. Паславська В. Удосконалення механізму управління ефективністю використання основних виробничих фондів на молокопереробних підприємствах / В. Паславська // Галицький економічний вісник. – 2010. – №4 (29). – с. 130-134.